

วิษณุศุภร์ เมาระพงษ์

ที่ปรึกษาโครงการสารสนเทศขอนแก่นขอนแก่นภาครัฐ

สังกัดสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา

แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ใช้สื่อออนไลน์อย่างไร ไม่ให้ผิด พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2)

Un ความตอนหนึ่งผมขอกล่าวถึงกฎหมายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่เราค้นเคยกันในชื่อ พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ หรือที่เรียกกันสั้นๆ ว่า พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากในช่วง 1 - 2 ปีที่ผ่านมา ซึ่งรวมถึงเมื่อเร็วๆ นี้ หลายท่านอาจจะได้รับทราบข้อมูลข่าวสารในเรื่องคดีความที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์หลายกรณีซึ่งสังคมให้ความสนใจ และเป็นประเด็นชกถามกันในวงกว้าง เพราะภายหลังจากมีการประกาศใช้ พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ ในปี พ.ศ. 2550 ก็มีการบังคับใช้อย่างเข้มข้น แต่ยังมีบางมาตราที่ไม่ชัดเจนต้องมีการตีความ รวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วทำให้ 10 ปีให้หลังจากการประกาศใช้ เกิดประเด็นที่กฎหมายยังไม่ครอบคลุม และสร้างความยุ่งยากซับซ้อนในกระบวนการยุติธรรม กระทั่งในช่วงต้นปี พ.ศ.2560 ที่ผ่านมามีการประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เรื่อง พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ 2560 (ฉบับที่ 2) และเริ่มมีผลบังคับใช้ในเดือน พ.ค. ปีเดียวกัน

จนถึงปัจจุบันมีการบังคับใช้ผ่านมา 1 ปีเศษ เกิดกรณีการกระทำความผิด พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะในส่วนของมาตราที่ปรากฏในฉบับที่ 2 หลายหลายกรณี โดยกรณีที่เป็นข่าว และสังคมให้ความสนใจนั้น ส่งผลกระทบในวงกว้าง และส่วนใหญ่เกิดจากการใช้งาน Social Media หรือสื่อสังคมออนไลน์

ในส่วนของรัฐบาล ก็ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากการประชาสัมพันธ์ในหลากหลายช่องทางเพื่อสร้างความตระหนัก และความเข้าใจให้กับประชาชนถึง การใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่ผิดหรือระเมิดกฎหมายโดยเฉพาะตามที่ พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ ระบุไว้ ซึ่งบางท่านอาจจะได้รับทราบข้อความ “โพสต์ไม่คิด... ชีวิตอาจพัง” ซึ่งถูกเผยแพร่ผ่านทางทวีตเตอร์ของกองทัพบก เมื่อวันที่ 21 พ.ย. 2560 แสดงให้เห็นถึงความพยายามสร้างความตระหนัก และความรับผิดชอบต่อการแสดงความคิดเห็นบนโลกออนไลน์ของประชาชน เช่นเดียวกับที่ทวีตเตอร์ของกองทัพบกเคยสื่อสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการแชร์เนื้อหาออนไลน์ไปก่อนหน้านี้

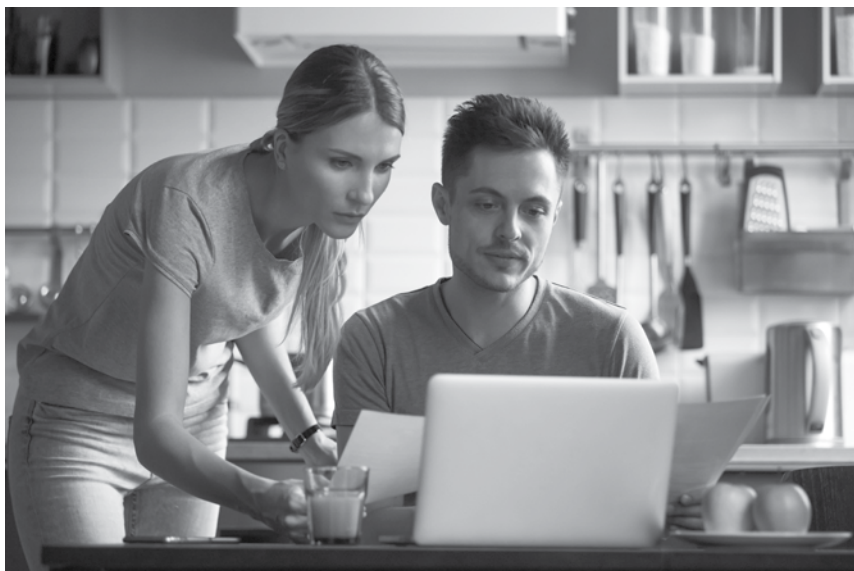

ปัจจัยหลักที่กระตุ้นให้เกิดการกระทำที่เข้าข่ายความผิด ทั้งที่ตั้งใจ และไม่ได้ตั้งใจ เนื่องมาจากการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ในยุคปัจจุบันทำได้สะดวกรวดเร็วขึ้น สื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ทำให้เราสามารถส่งต่อหรือแชร์ข้อมูล ข่าวสาร ได้โดยง่าย และเมื่อการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร สามารถดำเนินการโดยใช้ระยะเวลาเพียงสั้นๆ และสะดวกรวดเร็ว ทำให้หลายคนที่อาศัยช่องทางนี้ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ข้อความ ทั้งที่จริง และเท็จ ในเรื่อง ข้อความที่เข้าข่ายหมิ่นประมาท ไม่เพียงแต่ผู้เสียหายจะแจ้ง ความร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดตามประมวล กฎหมายอาญาเรื่องหมิ่นประมาท แต่ผู้เสียหายส่วนใหญ่มักจะ พ่วงความผิดตาม พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 โดยเฉพาะ มาตรา 14(1) เข้ามาด้วย

แต่เมื่อลองพิจารณาจากเหตุผลของการบังคับใช้ พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ สำหรับมาตรา 14(1) แล้ว การบังคับใช้กฎหมาย จะมีวัตถุประสงค์ เพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลใด ต้องได้รับความเสียหาย จากการใช้ข้อมูลอันเป็นเท็จที่อยู่ในระบบคอมพิวเตอร์มากกว่าที่จะ ได้รับความเสียหายที่เกิดจากหมิ่นประมาท เพราะความเสียหายนี้ เป็นเรื่องเฉพาะตัว ความเสียหายที่เกิดข้อมูลเท็จในระบบ คอมพิวเตอร์ เป็นความเสียหายที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายทาง เศรษฐกิจเป็นอย่างมาก อาทิ การที่มีผู้สร้างเว็บไซต์ปลอมที่มีรูปแบบ เหมือนหรือคล้ายกับเว็บไซต์ของธนาคาร จนทำให้ลูกค้าของธนาคาร เข้าใจผิดและไปกรอกข้อมูลส่วนบุคคลต่างๆ เพื่อลงทะเบียนทำ ธุรกิจทางการเงิน นำไปสู่เปิดเผยข้อมูล และรหัสผ่าน และต่อมา มีบุคคลอื่นนำไปแสวงหาประโยชน์ในทางที่มีชอบ ทำให้ลูกค้าของ ธนาคารได้รับความเสียหาย ส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของ สถาบันการเงิน รวมไปถึงกรณีของการทำเว็บไซต์โฆษณาชวนเชื่อ หลอกว่าจะได้รับผลประโยชน์ต่างๆ แต่เมื่อลงทะเบียน สมัครเป็น สมาชิก เครื่องคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์สื่อสารกลับถูกโจมตีด้วย มัลแวร์ (Malware) และถูกนำข้อมูลต่างๆ ไปแสวงหาประโยชน์ ในทางที่ไม่ชอบ ทั้งยังโจมตีทำให้ระบบคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องได้รับความเสียหาย

การที่จะเป็นความผิดตาม พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 14(1) ต้องเป็นข้อมูลเท็จ “นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่ง ข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนหรือข้อมูล คอมพิวเตอร์ อันเป็นเท็จ” ซึ่งหากเป็นข้อมูลที่เป็นความจริงก็ไม่ผิด ตาม พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ฯ แต่สำหรับความผิดฐานหมิ่นประมาท แม้ จะเป็นความจริง แต่หากผู้เสียหายได้รับความเสียหายก็ผิดได้

นอกจากนี้ ความผิดฐานหมิ่นประมาทเป็นความผิดอันยอม ความได้ แต่ตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ มาตรา 14(1) ถือว่าเป็น ความผิดอันยอมความไม่ได้ หรือเป็นความผิดต่อแผ่นดิน หากการ หมิ่นประมาทผิดทั้งกฎหมายอาญา และ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ ความ

ผิดกรรมเดียวกันกฎหมายฉบับหนึ่งยอมความได้ แต่อีกฉบับกลับ ยอมความไม่ได้ย่อมทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ปัญหาที่เกิดขึ้น คือเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องมักจะใช้กฎหมายคอมพิวเตอร์ผิด วัตถุประสงค์โดยนำไปใช้ควบคู่กับกฎหมายอาญาเรื่องหมิ่นประมาท ทั้งที่เจตนารมณ์ของกฎหมายทั้งสองนี้แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดความ ไม่เป็นธรรม

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมจึงได้ระบุเจตนารมณ์ ของการแก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ ฉบับที่ 2 ว่า เดิม พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะในมาตรา 14(1) มักจะถูกนำไปใช้ ฟ้องร้องเกี่ยวกับการกระทำผิดใดๆ ทางอินเทอร์เน็ต ทั้งที่มาตรานี้ กำหนดให้ใช้กับการกระทำผิดเฉพาะในเรื่องข้อมูล หรือหลอกลวง ทางออนไลน์เท่านั้น แต่เดิมกฎหมายฉบับนี้ถูกนำมาใช้ตั้งข้อหา กับคนที่โพสต์ข้อความกล่าวหาให้ร้ายกันทางออนไลน์ รวมถึงดำเนินคดี ต่อผู้นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดย ประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศหรือก่อ ให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการก่อการ ร้ายตามประมวลกฎหมายอาญาโดยมาตรา และข้อมูลคอมพิวเตอร์ ใดๆ ที่มีลักษณะอันลามก และข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไป อาจเข้าถึงได้ ซึ่ง พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ ฉบับเดิม ระบุว่า ผู้ใดกระทำ ความผิดที่ระบุไว้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อ่านต่อฉบับหน้า